

**PROPOZÍCIE
GORAZDOV LITERÁRNY
PREŠOV
XXVIII. ročník**

Súťaž je platformou na rozvoj nábožensky orientovanej literárnej spisby a jej odborné usmerňovanie. Súťaž je celoštátna, s medzinárodnou účasťou.

Bratislava 20.6.2023

Článok 1

VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1 Charakteristika súťaže

Uskutočnením slávnostného Dňa sv. Gorazda v Kútoch v roku 1990 ako prvého podujatia Svätogorazdovských dní na Slovensku sa zaznamenal zrod novodobej duchovno-kultúrnej, národno-vlasteneckej svätogorazdovskej tradície.

Súťaž nie je tematicky ohraničená. Autori by sa však vo svojich literárnych prácach mali inšpirovať aj dielom nášho prvého po mene známeho literáta, spisovateľa, prekladateľa – svätého Gorazda. Gorazdovi sa pripisuje autorstvo omšovej knihy Kyjevské listy, podľa P. J. Šafárika, E. Paulínyho, Š. Ondruša i ďalších bádateľov tiež plné autorstvo diela Život Metoda a spoluautorstvo na diele Život Konštantína. Gorazd sa výraznou mierou pričínal aj o prvé preklady do staroslovenského jazyka, najmä o preklad Svätého Písma, ale aj literárnych, pedagogických, právnických a iných textov.

Súťaž je platformou na rozvoj nábožensky orientovanej literárnej spisby a jej odborné usmerňovanie. Súťaž je celoštátna, s medzinárodnou účasťou. Orientuje sa na autorov všetkých vekových kategórií, ktorí vo svojom literárnej tvorbe stvárnajú prvopočiatky našich národných kresťanských dejín a tradícií, zachytávajú život významných osobností a posolstvá významných udalostí národnej a kresťanskej histórie i súčasnosti, oceňujú a oslavujú duchovné hodnoty kresťansky orientovanej kultúry.

Gorazdov literárny Prešov cieľavedome, v duchu medzinárodného Dohovoru na ochranu nemotného kultúrneho dedičstva (UNESCO) prispieva k plneniu dôležitej úlohy pri tvorbe, ochrane, zachovávaní, no najmä znovuvytváraní kresťanského nemotného kultúrneho dedičstva, kde má svoje pevné miesto aj svätogorazdovská tradícia.

Typ súťaže – verejná súťaž podľa § 847 a následne zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) v Znení neskorších predpisov.

XXVIII. Gorazdov literárny Prešov tvorí súčasť XXXIV. svätogorazdovských dní na Slovensku a Dekády svätého Gorazda na Slovensku 2016 – 2025, nad ktorými pätnásťkrát prevzal záštitu exprezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič.

Rok 2023 vyhlásila Matica slovenská pre 160. výročie vzniku inštitúcie za ROK MATICE SLOVENSKEJ.

Významnými tematickými dominantami XXVIII. Gorazdovho literárneho Prešova sú jubileá viažuce sa k významným osobnostiam, udalostiam, inštitúciám súvisiacim s našou národnou, kultúrnou a kresťanskou históriou, tiež so slovenskou štátnosťou.

Každý rok venujú náležitú pozornosť – *iniciátor súťaže, všetci vyhlasovatelia a spoluorganizátori súťaže* – inej slovenskej osobnosti alebo udalosti národných dejín. V roku 2023 si pripomenie jubilejné výročia mimoriadnych osobností a ich aktov týkajúcich sa nášho národa z úsvitu našich národných, kresťanských a štátnych

prvopočiatkov, tiež ďalších popredných štúrovských dejateľov – literátov, či ich katolíckych - bernolákovských súputníkov, tiež novodobých slovenských osobností.

Na rozdiel od propozícií predchádzajúcich ročníkov GLP, propozície aktuálneho XXVIII. ročníka pri jednotlivých dejateľoch a udalostiach sú uvedené len základnými informáciami (osobnosť, jej orientácia – zameranie, dátumy a pod.). Zámerom takéhoto prístupu je o. i. ich rozsah a tiež skutočnosť, že používatelia predmetných propozícií si môžu poľahky podrobnejšie informácie získať z rôznych dostupných zdrojov, napr. google, odborná literatúra, webstránka MS, Národný kalendár, knižné a stolové kalendáre jednotlivých cirkví, a pod.

Uvedené subjekty – vyhlasovatelia a spoluorganizátori GLP pripravujú k významným výročiam slovenskej histórie vedecké, náučno-popularizačné, kultúrno-osvetové podujatia a iné aktivity, mnohé z nich v medzinárodnom formáte.

V kresťanských tradíciách sú to jubileá:

– 1 160. výročie príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu

Ich príchod k našim predkom Slovenom a najmä vykonané dielo je zhmotnene v našej nosnej tradícii. Fenomén cyrilo-metodskej duchovnej tradície a cyrilo-metodského kultúrneho dedičstva Slovákov predstavujú predovšetkým pôvodné prvky kresťanského humanizmu, kresťanskej mravnosti, kultúry, vzdelanosti a univerzálneho demokratizmu. Silu a mnohodimenzionálnosť cyrilo-metodskej tradície, ktorá zapustila v našich dejinách pevné a trvácne korene, označovanej tiež „dedičstvom otcov“ dokazuje aj dĺžka jej trvania ako tradície národnej, všeludovej a štátotvornej. Čo vlastne predstavuje toto duchovné a kultúrne dedičstvo vybudované solúnskymi učencami za výraznej pomoci domácich vzdelancov. Za pomerne krátke obdobie – cyrilo-metodská misia trvala okolo 22 rokov sa podarilo dielo, ktorým sa naši dávni predkovia etablovali medzi kultúrne najvyspelejšími etnikami súdobej Európy. Apoštolské, kultúrne, pedagogické, legislatívne a diplomatické dielo Cyrila, Metoda, Gorazda a ďalších intelektuálov výrazne prispelo k prehĺbeniu kristianizácie našich predkov, k vytvoreniu ich vlastného písma (hlaholiky), položeniu základov ich vlastnej kultúry, literatúry, k rozvoju škôl, aj vysokoškolského typu, a tým k rozvoju našej národnej vzdelanosti, k povýšeniu staroslovenčiny na bohoslužobný jazyk – štvrtý v Európe popri latinčine, gréčtine a hebrejčine užívaný aj v literárnej tvorbe, v prekladoch, tvorbe zákonov, diplomacii. Vďaka ich činnosti sme mali prvý preklad Biblie, ale aj ďalších liturgických a literárnych textov, občiansky i cirkevný zákonník, samostatnú cirkevnú provinciu. Byzantská misia s výrazným podielom domácich vzdelancov a panovníkov Rastislava, Svätopluka, Kocel'a, Mojmíra II. prispela nielen k formovaniu duchovnej kresťanskej kultúry, ale aj k cirkevnej a politickej nezávislosti a štátnej samostatnosti starých Slovákov – Veľkomoravská, St.

Význam a veľkosť diela Cyrila a Metoda pre rozvoj kresťanskej kultúry a civilizácie ako aj potreba šírenia ich úcty a kultu, viedla najvyšších predstaviteľov katolíckej cirkvi – pápežov k vydaniu encyklik i ďalších významných dokumentov. Pápež Pius VI. na žiadosť Márie Terézie povolil v júli 1777 uctievanie pamiatky

Cyrila a Metoda vo všetkých kostoloch habsburskej ríše (14. marca). Pápež Lev XIII. vydal r. 1880 encykliku *Grande munus*, v ktorej pripomenul apoštolské zásluhy sv. Cyrila a sv. Metoda a ustanovil ich sviatok na 5. júla. Prvý slovanský pápež, svätý Ján Pavol II. vydal encykliku *Slavorum apostoli*, ktorú 2. júla 1985 v Ríme na tlačovej konferencii predstavil Slovák kardinál Jozef Tomko, prefekt kongregácie pre evanjelizáciu národov. V jej úvode sa o. i. píše: „Vzhľadom na úctu a plnú vďačnosť, ktorej sa po stáročia tešia svätí Solúnski bratia..., zvlášť u slovanských národov a pamätajúc na ich nedocenený prínos k dielu hlásania evanjelia medzi onými národmi a zároveň ku zmiereniu, ľudskému rozvoju a úcte k vnútornej dôstojnosti každého národa, vyhlásil som 31. decembra 1980 apoštolským listom *Egregiae virtutis* svätých Cyrila a Metoda za spolupatrónov Európy“.

– Odhalenie súsošia sv. Cyrila, Metoda a Gorazda v metropole Slovenskej republiky Bratislave

15. septembra 2023, pri 1160. jubileu príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu bude na Bratislavskom hrade odhalené a požehnané súsošie – sv. Cyril + Gorazd + Metod. Súsošie bolo pôvodne v plánované r. 2013 na 1150. výročie ich k našim predkom Slovenom. Autorom myšlienky tohto projektu je spoluzakladateľ svätogorazdovskej tradície na Slovensku Miroslav Holečko, predseda Spoločnosti svätého Gorazda. Pri blížiacom sa predmetnom výročí mu skrsla idea postavenia dôstojného pamätného monumentu – súsošia Cyrilovi, Metodovi a Gorazdovi, ich hlavnému slovenskému spoluprotvorcovi nevedného inkulturačného diela. Všetko čo súviselo s naplnením interesantnej idey začal pripravovať v riadnom predstihu, štyri roky pred uvedeným jubileom. Dňa 20. júla 2009 listom oslovil vtedajšieho primátora Bratislavy A. Ďurkovského. V liste sa o. i. uvádza: „...blíži sa rok 2013, keď si celá naša vlasť bude rôznymi aktivitami pripomínať okružle tisícsto päťdesiate výročie príchodu solúnskych vierozvestcov sv. Konštantína-Cyrila a Metoda na naše slovenské územie. Obraciame sa na Vás, vážený pán primátor i na poslancov MZ hlavného mesta SR Bratislavy s návrhom, že by bolo vhodné, dobré a správne pouvažovať nad súsoším (pracovne ho nazývame „Sväté slovenské trojhviezdie – Cyril + Gorazd + Metod“), ktoré by toto významné jubileum pripomínalo súčasným i budúcim generáciám nášho hlavného mesta i celého Slovenska. Touto, veríme, že novou dominantou slovenskej metropoly, by sa vzdal hold dielu kľúčovým osobnostiam z úsvitu našich národných, kultúrnych, kresťanských a štátnych dejín... Spoločnosť svätého Gorazda (SSG) navrhuje tri lokality pre osadenie pamätného monumentu. Išlo by o areál Bratislavského hradu, Námestie slobody a Hurbanovo námestie. Akcent pritom kladieme na prvú lokalitu (v prílohe listu to bližšie zdôvodňujeme)...“ Vzhľadom na náročnosť projektu súsošia, najmä ekonomickú, SSG v roku 2012 oslovila o spoluprácu Maticu slovenskú a Radu Konferencie biskupov Slovenska pre vedu, vzdelanie a kultúru. Verejná anonymná súťaž na výtvarný návrh súsošia, ktorú vyhlásili uvedené tri subjekty sa skončila 21. februára 2012 posúdením odbornou porotou. Dvadsaťštyri návrhov na súsošie bolo posúdených anonymne, podľa hesiel, ktoré si autori určili.

Vítazom súťaže sa stal akad. sochár Anton Gábrik. Keďže sa z rôznych, nielen finančných dôvodov súsošie v jubilejnom roku 2013 nepodarilo zrealizovať, pred terajším 1160. výročím sa projektu ujali predseda Rady KBS pre VVK Mons. František Rábek, biskup-ordinár, spolu s prezidentom Nadácie Pro Patria Antonom Hrnkom. Financie na realizáciu súsošia dali Anton Hrnko, cez svoju Nadáciu Pro Patria, predseda strany Sme rodina Boris Kollár, Nadácia Jána Korca a Konferencia biskupov Slovenska. V celom slovanskom svete ide o ojedinelé monumentálne súsošie, preto bude **15. september 2023 – Veľkým dňom Slovenska**. Tu treba ďakovať všetkým, ktorí sa oň akokoľvek zaslúžili – od autora myšlienky cez Mariána Tkáča, vtedajšieho predsedu Matice slovenskej, až po terajších dôležitých aktérov – Mons. Františka Rábeka, biskupa-ordinára, Borisa Kollára, predsedu NR SR a jeho poradcu Antona Hrnka. Model súsošia predstavil predseda NR SR pápežovi Františkovi počas jeho návštevy na Slovensku (2021). Svätý Otec pripravený zámer projektu ocenil a udelil mu pápežské požehnanie.

- 125. výročie vydavateľstva Transocius

Evanjelici na Slovensku si t. r. pripomínajú 125. výročie založenia vydavateľstva Transocius. TASR o tom informovala mediálna tajomníčka Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (ECAV) na Slovensku Jana Nunvářová. V Liptovskom Mikuláši 27. apríla 1898 vznikol na základe kupeckého zákona vydavateľsko-kníhkupecký účastinársky spolok Transocius. Prvým predsedom sa stal evanjelický farár Jur Janoška. "Spolok mal za cieľ kupovať a predávať dovolené evanjelické knihy, umelecké predmety a učebné prostriedky, vydávať evanjelické knihy, spisy a časopisy v slovenskej reči. Za dôb Rakúsko-Uhorska to nebola ľahká úloha a jeho predstavitelia často čelili tlaku štátnych orgánov." Význam Transocia čoskoro prerástol len úzky konfesiónálny rozmer a evanjelická spoločnosť sa svojou činnosťou stala kultúrnou inštitúciou. Počas obdobia druhej svetovej vojny bola krátko zastavená celá činnosť spoločnosti. V období po nástupe komunizmu zase boli mnohé knihy demokratických autorov zošrotované a spoločnosť pozbavili vydavateľských práv. Jej činnosť sa obmedzila na najnutnejšie potreby pre veriacich evanjelickej cirkvi. Obdobie rozkvetu opäť nastalo po páde komunistického režimu v roku 1989. Spoločnosť sa stala akciovou spoločnosťou a kmeňovým vydavateľstvom ECAV na Slovensku. Počas doterajšej existencie Transocius vydal viac ako 2000 publikácií, tlačovín a časopisov. Od roku 1908 vlastní aj zbierku starých tlačí. Historická Tranovského knižnica predstavuje najkompletnejšiu zbierku náboženských spevníkov evanjelikov na Slovensku. Je v nej zastúpené prvé vydanie spevníka Cithara Sanctorum od Juraja Tranovského z roku 1636. Táto kniha patrí so svojimi vyše 200 vydaniami k najvydávanejším knihám na Slovensku. Výročie založenia spoločnosti si evanjelici pripomenuli od 27. do 30. apríla 2023 v Liptovskom Mikuláši. V rámci štvordňového programu zasadalo valné zhromaždenie, uskutočnila sa slávnostná inaugurácia poštovej známky, kultúrno- duchovný program, ktorý vyvrcholil na slávnostných službách Božích, odovzdávaním pamätných listov spoločnosti. Evanjelický stolový kalendár už neodmysliteľne patrí do vašich domovov a na vaše pracoviská. Rok 2023 je dôležitým rokom pre slovenskú evanjelickú spoločnosť, pretože si v ňom pripomíname výročie založenia vydavateľstva Transocius, ktoré napriek mnohým neľahkým skúškam vytrvalo na svojej ceste v službe slova už neuveriteľných

125 rokov. Stolový kalendár, v jubilejnom roku je okrem tradičnej prezentácie evanjelických kostolov, doplnený o biblické citáty, ponúka prehliadku slovenských evanjelických osobností, ktoré pôsobili ako spisovatelia, politici, vedci, učitelia a ktorí vo veľkej miere prispievali k formovaniu slovenskej kultúry a národného povedomia.

- 25. výročie povýšenia Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme na pápežskú inštitúciu

31. marca t. r. uplynulo 25 rokov od momentu, kedy bol publikovaný dekrét Kongregácie pre katolícku výchovu, ktorým bol Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme povýšený na pápežskú inštitúciu. Súhlas k tomu dal pápež Ján Pavol II. dňa

16. marca 1998. V tom roku Ústav oslavoval 35. výročie od otvorenia novej budovy na Via Cassia a od posviacky Kostola sv. Cyrila a Metoda (15. september 1963). Sv. Ján Pavol II. tak reagoval na dve žiadosti vtedajšieho predsedu Konferencie biskupov Slovenska Mons. Rudolfa Baláža o zriadenie Pápežského slovenského kolégia sv. Cyrila a Metoda v Ríme a o udelenie titulu „pápežský“ už jestvujúcemu Slovenskému ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

Pápež tak vtedy svojou kladnou odpoveďou vyzdvihol činnosť, ktorú ústav vykonával už viac ako tri desaťročia pri udržiavaní viery a nádeje slovenských veriacich. Ústav sa pričínal najmä o publikovanie niekoľko miliónov kusov náboženskej literatúry a náboženskej tlače a následné pašovanie tisícok kusov tejto literatúry na Slovensko, a to v spolupráci s mnohými dobrovoľníkmi tajnej cirkvi, ktorí neraz za svoju činnosť museli znášať tvrdé perzekúcie komunistického režimu. Ústav v spolupráci so Slovenskou liturgickou komisiou významnou mierou prispel k realizácii liturgickej obnovy v duchu Druhého vatikánskeho koncilu a to prípravou a neskôr i vydávaním potrebných liturgických kníh v slovenčine. Okrem toho jeho významnou činnosť bola pomoc slovenským pútnikom, ktorí prichádzali do Ríma pozdraviť Svätého Otca. Z ústavu bola pod vedením rektora a neskôr biskupa pre Slovákov v zahraničí Mons. Dominika Hrušovského koordinovaná aj činnosť slovenských katolíckych farností – tzv. misií v slobodnom svete (Paríž, Londýn, Brusel, Zürich, Mníchov atď.) V priestoroch ústavu dnes pôsobí aj Pápežské slovenské kolégium. Na žiadosť slovenských biskupov, vedených v tom čase Mons. Rudolfom Balážom, predsedom Konferencie biskupov Slovenska, ho zriadil 15. septembra 1997 pápež sv. Ján Pavo II. Prvým rektorom kolégia sa stal Mons. Štefan Vrablec, ktorý zároveň zostal rektorom Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda.

Zriadením kolégia sa zastrešil a zoficiálnil pobyt a starostlivosť o slovenských kňazov, ktorí prichádzali na štúdium do Ríma. Táto činnosť prebiehala v Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda už skôr, ale zriadením kolégia nadobudla inštitucionálny charakter a postavila túto činnosť na úroveň pápežských formačných a vzdelávacích inštitúcií. Následne 16. marca 1998 bol aj samotný ústav povýšený na pápežský a tak v Ríme boli ustanovené dve slovenské inštitúcie pápežského práva. Za roky existencie slovenského cyrilometodského domu prešlo jeho bránami desiatky slovenských kňazov, ktorí sa po skončení postgraduálnych štúdií v Ríme vrátili na Slovensko. Niektorí z nich pracujú aj pre zahraničné komunity. Slovenský

dom v Ríme je miestom návštev slovenských pútnikov aj dnes. Po stredajších audienciách prichádzajú do slovenského domu: môžu tu sláviť svätú omšu, prezrieť si priestory, oboznámiť sa s históriou domu a čaká ich aj malé občerstvenie. Žiadna slovenská púť do Ríma, by nemala tento dom obísť, pretože súvisí s dejinami našej cirkvi, národa a je nezmazateľnou stopou Slovákov žijúcich a pôsobiacich vo Večnom meste.

– **100. výročie narodenia Antona Bagina** (10. september 1923 Ilava – 21. január 1992, Bratislava).

Bagin, katolícky kňaz, pedagóg, univerzitný profesor, slovenský cirkevný a kultúrny historik, náboženský publicista, propagátor života, diela a odkazu sv. Gorazda.

Pochádzal z roľníckej rodiny. Ľudovú školu vychodil v rodisku, gymnázium navštevoval v Trenčíne, Trnave a v Nitre, kde r. 1942 zmaturoval. V rokoch 1942-1947 študoval na bohosloveckej fakulte v Bratislave, 22.6.1947 prijal kňazskú vysviacku. V pastorácii pôsobil v Nitrianskej diecéze: v Močenku, Čadci, Rosine, Štiavniku, Turzovke a v Dubnici nad Váhom (tu v r. 1958-1967). V r. 1950 obhájil na bratislavskej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte doktorskú prácu na tému Eucharistia a výchova. V r. 1967 začal pôsobiť ako odborný asistent na bohosloveckej fakulte v Bratislave. O tri roky sa habilitoval prácou *Cirkevné umenie*. Za profesora cirkevných dejín ho vymenovali r. 1972. V r. 1978-1980 a 1990-1992 bol prodekanom fakulty. Od r. 1984 viedol katedru cirkevných dejín a cirkevného práva. V r. 1977 ho vymenovali za čestného kanonika sídelnej kapituly v Nitre. V r. 1983-1990 bol šéfredaktorom časopisu *Duchovný pastier*. V r. 1990 sa stal členom predsedníctva Matice slovenskej. Od 1967 pôsobil na Rímskokatolíckej cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave; 1972 profesor. Autor monografických prác z cirkevných dejín, umenia a literatúry, a regionálnej histórie. Dielo: *Dubnica nad Váhom* (1967, zostavovateľ a spoluautor), *Cirkevné dejiny I. – II.* (1969), *Dedičstvo otcov. K 1100. výročiu smrti sv. Cyrila a k 100. výročiu založenia Spolku sv. Vojtecha* (1970, zostavovateľ a spoluautor), *Apoštolé Slovanů Cyril a Metoděj a Velká Morava* (1982), *Cyrilometodské kostoly a kaplnky na Slovensku* (1985), *Apoštolí Slovanov Cyril a Metod a Velká Morava* (1987), *Dóm sv. Martina v Bratislave* (1990, spoluautor), *Sv. Vojtech* (1991, spoluautor), *Spolupatróni Európy; Co-Patrons of Europe* (1992), *Život Gorazda* (1992), *Cyrilometodská tradícia u Slovákov* (1993), *Ilava* (zostavovateľ a spoluautor, 1991) a i.

Profesor Bagin bol neúnavným propagátorom života a diela svätého Gorazda nielen medzi študentami Rímskokatolíckej cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulty, ale ako lektor a gorazdovských podujatiach, či na pravidelných dišputách so záujemcami o danú problematiku, medzi ktorých patrilo aj spoluzakladateľ svätogorazdovskej tradície na Slovensku M.H.

- **100. výročie narodenia Mons. Jána Hirku** (16. november 1923, Abranovce – 10. apríl 2014, Prešov)

Bol prešovský gréckokatolícky eparcha. Ľudovú školu vychodil v rodnej obci, stredoškolské vzdelanie nadobudol na ruskom gréckokatolíckom reálnom gymnáziu v Prešove. Po maturite začal študovať v prešovskom gréckokatolíckom kňazskom

seminári a svoje vysokoškolské štúdium zavŕšil na Teologickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Po prijatí nižších svätení a diakonátu ho 31. júla 1949 biskup Vasil' Hopko vysvätil za gréckokatolíckeho kňaza. V rokoch 1949-50 bol kaplánom v Lutine, najznámejšom a najvýznamnejšom pútnickom mieste gréckokatolíkov na Slovensku. Od februára 1950 bol prešovským kaplánom. Tam ho zastihol tzv. Prešovský sobor 28. apríla 1950, ktorý znamenal úplnú likvidáciu a zákaz gréckokatolíckej Cirkvi na celom území bývalého Československa. Stratila všetky svoje práva i materiálne hodnoty, začalo sa najt'azšie obdobie pre každého jej člena, zvlášť pre kňazov, ktorých absolútna väčšina odmietla prestúpiť na pravoslávnu vieru. Pretože odmietol stať sa pravoslávnym kňazom, zradiť svoje presvedčenie i vieru, dostal zákaz výkonu pastoračnej činnosti. Po likvidácii gréckokatolíckej cirkvi komunistami bol 22. októbra 1952 zatknutý. V roku 1953 bol odsúdený na tri roky väzenia avšak ešte v tom istom roku bol na základe prezidentskej amnestie prepustený. Trest zákazu pobytu v košickom a prešovskom kraji na päť rokov však zostal v platnosti. V roku 1955 bol znova zatknutý. 4. septembra 1956 bol následne odsúdený na 2 a pol roka väzenia, čo si odpykával až do 20. marca 1958. Po prepustení mal znova na 5 rokov zákaz pobytu v prešovskom a košickom kraji. Po obnovení činnosti Gréckokatolíckej cirkvi v roku 1968, stal sa Ján Hirka správcom farnosti v Prešove. 20. decembra 1968 ho pápež Pavol VI. vymenoval za ordinára – apoštolského administrátora prešovského biskupstva s právami eparchiálneho biskupa. Štátny súhlas na to však dostal až 2. apríla 1969. Štát nepovolil vymenovať ho za biskupa. Rímsky biskup Pavol VI. mu 21. marca 1978 mu udelil hodnosť pápežského preláta. Po páde komunistického režimu ho 21. decembra 1989 Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval za prešovského sídelného biskupa. Biskupskú vysviacku prijal 17. februára 1990 v Prešove z rúk kardinála J. Tomku. Odvtedy stál na čele Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva ako diecézny biskup a pracoval na jeho obnove i zveľadení. Významnou mierou sa pričínal o obnovu odbornej prípravy Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty s jej začlenením do zväzku Univerzity P. J. Šafárika a od r. 1997 do zväzku Prešovskej univerzity, rovnako i o obnovu a materiálne a personálne vybudovanie Kňazského seminára Pavla Gojdiča. Podporil i zriadenie gréckokatolíckych stredných a základných škôl na Slovensku. Zriadil Gréckokatolícku diecéznu charitu, uznávanú i v zahraničí. Zaslúžil sa o začatie beatifikačného procesu mučeníka biskupa P. Gojdiča. Slávnosť beatifikácie bola zavŕšená dňa 17. novembra 2001 v Prešove uložením relikvií blahoslaveného biskupa - mučeníka Pavla Petra Gojdiča v prešovskej katedrále.

Bol veľkým ctiteľom Bohorodičky, sv. Gorazda i ďalších národných svätcov, podporovateľom a mecénom sakrálnej tvorby (napr. Medzinárodný festival duchovných piesní byzantského obradu v Košiciach, Gorazdov literárny Prešov, Gorazdov ekumenický festival sakrálnych skladieb Trebišov, slávnosti sv. Gorazda v Kútoch a i.). Bol nositeľom ceny Štefana Moyzesa a Karola Kuzmányho za r. 1997, Veľkej medaily sv. Gorazda a štátneho vyznamenania Radu Andreja Hlinku I. triedy. Na slávnostnom zasadaní vedeckej rady Prešovskej univerzity 16. decembra 1998 mu udelili titul Doctor honoris causa. 11. decembra 2002 sa stal emeritným prešovským biskupom. Prezident Slovenskej republiky mu v r. 2003 udelil Pribinov rad II. stupňa. Svoje články publikoval v časopise Slovo, v Kalendári Blahovistníka, Gréckokatolíckom kalendári i v mesačníku Veľké jubileum 2000. Skompletizoval materiály pre vydanie svojich pamätí zo života gréckokatolíckej cirkvi, ktorú viedol

dlhých 35 rokov. V roku 2013 Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity vydala tieto pamäti v monografii s názvom „Pod ochranou Márie. Pastier v službe Cirkvi“. Bol prvým biskupom Katolíckej cirkvi vymenovaným a vysväteným po páde totalitného režimu v Česko-Slovensku. V rokoch 1990 – 2002 pôsobil ako siedmy prešovský eparchiálny biskup.

100. výročie narodenia Víta Ušáka, SDB (9. jún 1923 Radošovce, okr. Trnava – 10. decembra 2019, Spišská Kapitula, pochovaný v Poprade-Veľkej).

Ušák bol pedagóg, spisovateľ, prekladateľ a vedeckovýskumný pracovník. Pochádzal z roľníckej rodiny. V r. 1937 – 41 študoval na saleziánskom gymnáziu v Šaštíne, 1940 – 41 na biskupskom gymnáziu v Trnave, 1942 – 45 na privátnom gymnáziu v Trnave a v Kláštore pod Znievom, 1945 – 48 absolvoval pedagogickú prax v Šaštíne, 1948 – 50 študoval teológiu v Žiari nad Hronom, 1953 dokončil teologické štúdium v talianskom Bollengu. Bol pedagógom a duchovným správcom vo viacerých talianskych saleziánskych ústavoch, r. 1973 – 76 pôsobil ako pedagóg a vedeckovýskumný pracovník v Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme, od 1990 bol rehoľným predstaveným v Hronskom Beňadiku, posledné roky žil na odpočinku v Poprade-Veľkej, kde aj vo veku 96 rokov zomrel. Jeho básnická tvorba je tematicky rôznorodá a odráža nielen konkrétne životné skúsenosti, ale aj motívy detstva, prírody a náboženské témy (zbierky *Prikladám na vatru*, 1980; *Od Tibera k Popradu*, 1998). Autor knihy veršov pre deti *Na detskej vlne* (1981), publikácie *Dojmy zo Svätej zeme* (1986) a monografie *Slováci v Chorvátsku* (1978). Verše, náboženské úvahy a spomienkové články publikoval vo viacerých domácich aj exilových periodikách, prekladal z taliančiny. Používal pseudonym Ján Vetva.

V národných tradíciách sú to jubileá:

160. výročie založenia Matice slovenskej

V dňoch 6. a 7. júna 1861 na Slovenskom národnom zhromaždení v Martine bola v politickom programe, známom ako Memorandum národa slovenského, formulovaná aj požiadavka na založenie slovenského kultúrneho spolku. Založením spolku Stály národný výbor poveril Dočasný výbor Matice slovenskej, ktorý vykonal všetky organizačné kroky vedúce k jej vzniku, vypracoval prvé matičné Stanovy a zaslúžil sa o ich úradné povolenie na cisárskom dvore vo Viedni.

Na ustanovujúcom 1. valnom zhromaždení 4. augusta v Martine, ktoré sa konalo v rámci miléniovej slávnosti príchodu slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda na naše územie, vznikla Matica slovenská. Jej cieľom v duchu národných a kresťanských ideí bolo „v členoch slovenského národa mravnú a umnú vzdelanosť budiť, rozširovať a utvrdzovať; slovenskú literatúru a krásne umenia pestovať a podporovať a tým i hmotný dobrobyt slovenského národa napomáhať, a na jeho zvelebení pracovať“. Za predsedu Matice slovenskej zvolili banskobystrického katolíckeho biskupa Štefana Moysesu a za jej prvého úradujúceho podpredsedu evanjelického superintendenta Karola Kuzmányho. V prvom matičnom výbore aktívne pracovali najvýznamnejší predstavitelia slovenského národa, ako boli Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža, Ján Francisci, Štefan Marko Daxner, Viliam Pauliny-Tóth, Adolf Dobriansky a iní. Poslaním Matice slovenskej je rozvíjať a upevňovať slovenské vlastenectvo,

prebúdzat' a umocňovať národné povedomie Slovákov i krajanov žijúcich v zahraničí, prehlbovať vzťah občanov k slovenskej štátnosti. Prednostne získavať slovacikálne dokumenty, zhromažďovať, spracúvať, uchovávať, ochraňovať a sprístupňovať národné kultúrne dedičstvo, robiť základný slovakistický výskum, zúčastňovať sa na tvorbe a rozvoji miestnej a regionálnej kultúry. Združovať tvorcov a priaznivcov slovenskej kultúry a vedy vo svete. Zúčastňovať sa na propagácii Slovenskej republiky, rozvíjať styky s európskymi a svetovými organizáciami pre otázky kultúry, národnej identity, duchovného života a ochrany všeľudských hodnôt. Zakladať doma i v zahraničí nadácie a fondy na podporu národného a kultúrneho života Slovákov a na oceňovanie najvýznamnejších tvorcov z vymedzených oblastí tvorivej činnosti. Vydávať pôvodnú slovenskú umeleckú tvorbu, vedecké diela a publicistiku, spolupracovať pri tvorbe učebníc a učebných textov niektorých predmetov spoločenských vied pre základné a stredné školy. Zapájať mládež do kultúrno-tvorivého procesu a pestovať v nej národné, kresťanské, mravné a demokratické hodnoty.

- 30. výročie obnovenie slovenskej samostatnosti a štátnosti 1.1.1993

Prvého januára 1993 vznikla samostatná Slovenská republika. Tento historický deň si pripomínáme ako štátny sviatok, ktorý je aj dňom pracovného pokoja. V prvých hodinách jej existencie ju diplomaticky uznalo deväťdesiattri štátov vrátane tých najvplyvnejších – Rusko, Spojené štáty, Francúzsko, Nemecko, Spojené kráľovstvo a Čína. Uvedený akt bol ocenením kultivovaného spôsobu, akým sa Česká a Slovenská federatívna republika pokojne rozdelila na dva samostatné nástupnícke štáty – Českú republiku a Slovenskú republiku. História československej federácie siaha ešte do čias bývalého socialistického Československa. Ústavný zákon o československej federácii prijal Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky 27. októbra 1968. Slávnostne ho podpísali na Bratislavskom hrade v Sieni federácie vtedajší poprední predstavitelia Československa a platnosť nadobudol 1. januára 1969. Vzniku samostatných republík predchádzalo schválenie ústavného zákona o rozpade Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Federálne zhromaždenie ČSFR ho prijalo 25. novembra 1992 a platnosť nadobudol o polnoci z 31. decembra 1992 na 1. januára 1993. Už 17. júla 1992 poslanci Slovenskej národnej rady (SNR) schválili Deklaráciu SNR o zvrchovanosti SR. Následne bola 1. septembra 1992 prijatá Ústava SR. Po nadobudnutí jej účinnosti 1. októbra 1992 sa nahradil názov

Slovenská národná rada názvom Národná rada Slovenskej republiky (NR SR). Potom už nasledoval spomínaný akt – schválenie ústavného zákona o zániku ČSFR. Prvého januára 1993 sa uskutočnila aj spoločná schôdza NR SR a vlády, na ktorej prijali vyhlásenie ku vzniku samostatnej SR. V prvých januárových dňoch roku 1993 sa SR stala členom Svetovej banky či Organizácie Spojených národov (OSN), postupne ďalších medzinárodných európskych a celosvetových subjektov.

– **200. výročie narodenia, 150. výročie úmrtia Petra Kellnera-Hostinského** (6. január 1823 Veľká Poloma, dnes súčasť Gemerskej Polomy, okres Rožňava – 10. august 1873 Rimavská Sobota)

– **Kellner-Hostinský**, Peter, vlastným menom Peter Pavel Kellner, pseudonym Peter Dobroslav Kellner, Záboj Hostinský a i bol slovenský spisovateľ, novinár a publicista, filozof, historik, organizátor slovenského národného, kultúrneho a

vedeckého života. Vzdelanie získaval v Gemerskej Polome, na gymnáziu v Rožňave a Levoči, neskôr pokračoval v štúdiu na evanjelickom lýceu v Bratislave, kde sa venoval štúdiu filozofie a teológie. Na protest proti zbaveniu Ľudovíta Štúra profesúry odišiel do Levoče. Napriek tomu, že sa chystal na záverečnú kandidátsku teologickú skúšku a na štúdium v zahraničí, ostal napokon študovať v Bratislave právo. Pomáhal Štúrovi redigovať Slovenské národné noviny a Orla tatranského. V období pred revolučným rokom 1848 spolu s Jánom Štúrom vydával Slovenské národné noviny a úspešne zachránil mnoho z rukopisných diel Janka Kráľa. Revolučné roky prežil vďaka slabému zdraviu doma, rokoch 1849 – 1850 bol slúžnym v Rožňave, v rokoch 1850 – 1855 adjunktom v Revúcej, kde spolupracoval so svojim celoživotným priateľom Pavlom Dobšinským. Počas obdobia Bachovho absolutizmu bol ako národovec prenasledovaný a prekladaný z jedného pracovného miesta na druhé (Gelnica, Levoča, Nové Mesto pod Šiatrom). V roku 1860 bol dočasne penzionovaný a žil v Licinciach. V roku 1861 sa stal aktívnym účastníkom memorandových udalostí a v roku 1862 bol vymenovaný za hlavného slúžneho Rimavskej doliny, čo ho prinútilo presťahovať sa do Rimavskej Soboty. Po strate zamestnania sa mu už nepodarilo získať stále zamestnanie, ale pracoval len ako externý pisár pri zostavovaní pozemkových kníh Gemerskej stolice.

Ako auto vzbudzuje obdiv už svojou bohatosťou záujmov. Bol nielen novinárom, básnikom, dramatickým spisovateľom, historikom, ale aj filozofom. Patrí mu osobitné miesto, pretože bol autorom prvej štúdie o symbole dvojitého kríža, ktorá vyšla roku 1867 pod názvom *K dejopisu härbu slovenského*. Skúma tu byzantský pôvod symbolu a už od jeho príchodu na Veľkú Moravu ho považuje za symbol slovenského národa. Konštatuje, že Slováci ho prijali pri svojom krste, a skutočnosť, že ho uhorskí panovníci používali vedľa iných znamení, je preňho svedectvom, že slovenský národ bol v minulosti uznávaný za osobitný národ a že jeho erb mal čestné miesto medzi znameniami iných národov Uhorska. I keď sú Hostinského názory poznačené dobovým romantizmom, nik mu nemôže uprieť vrúcnosť, ani prvenstvo medzi slovenskými heraldickými prácami. Písal alegorické básne, drámu, filozofické a historické texty, ale taktiež prozaické diela a životopisy. Výber z poézie – *Keby si počul všetky tie víchrice* (1966), *Šuhajovo dumanie* (1973); Próza – *Luta, Olen a Tur* (vyšlo v almanachu Tábor, 1870); Dráma – *Svätoslavičovci* (vyšlo v časopise Minerva 1869); Náučné a publicistické diela – *Stará vieronauka slovenská* (1871), *Prvořini vedi slovanskej* (časopis Slovenské pohľady, 1851), *Slovo o tom, že Horňo-Uherské Okolie má základ historický* (vyšlo v periodiku Pešťbudínske vedomosti, 1851), *Slovania v Uhrách, na základe histórie národov Uhorských* (Pešťbudínske vedomosti, 1862), *Anonymus Belae regis notarius* (Pešťbudínske vedomosti, 1862), *Slovania Zadunajskí* (Pešťbudínske vedomosti, 1862), *Počiatky rodopisu slovenského* (Pešťbudínske vedomosti, 1862), *Trudoviny k dejopisu slovansko-obradnej cirkve v Uhrách* (časopis Slovesnosť, 1863), *Starožité pamiatky Slovanov* (časopis Sokol, 1863), *Matúš Trenčiansky* (Sokol, 1864), *K dejopisu härbu slovenského* (Sokol, 1864), *Uhorsko, pod tureckým jarmom pred Mikulášom Zriňským* (Pamätník Matice slovenskej, 1886), *Historický pohľad na snem uhorský r. 1865 - 1866, s krátkym úvodom o snemoch krajinských*

(Národný kalendár, 1867), *Historické bliskavice* (Letopis Matice slovenskej, 1868), *Nástin životopisný Ludovíta Kubániho* (almanach Tábor, 1870), *Zahynutí vetve slovenské v Uhrách* (časopis Tatran, 1872).

– **100. výročie narodenia Františka Jozefa Fugu** (9. jún 1923 Vinné, okr. Michalovce – 9. november 1987 Hamilton, pochovaný Montreal, Kanada.

František Jozefa Fuga (pôvodným menom Figu) bol kňaz, autor návrhu dnešnej slovenskej zástavy, mecén krajanského života, vydavateľ, editor, redaktor, tlačiar, agitátor slovenského života na severoamerickom kontinente, tretí predseda Zahraničnej Matice slovenskej.

I napriek obrovským pronárodným zásluhám, slovenská verejnosť tohto exulanta takmer nepozná. 7. júna t.r. 2023, Matica slovenská pripomenula jeho život a dielo vedeckým seminárom v matičnom ústredí v Martine. Predseda Matice slovenskej Marián Gešper vo svojom vstupe zdôraznil najmä prínos Fugu pre Zahraničnú Maticu slovenskú a pre národnú misiu krajanov v zámorí, predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Milan Ján Pilip, sa zameril na podstatu hodnotového prínosu krajanských komunít pre spoločnosť. Paul Stacho, krajan z Toronta spolupracoval s Maticou slovenskou pri príprave historického dokumentu venovaného životu a dielu F. J. Fugu. Dokument *František Jozef Fuga – apoštol národného ducha* vznikol v Informačnom ústredí Matice slovenskej, pod réžiou jej tajomníka Jána Semana. Pracovnú časť seminára otvoril František Cupák, synovec F. J. Fugu, ktorý nadviazal najmä na osobné spomienky na uja, na jeho pobyt v Hamiltone i na problematiku návrhu slovenskej zástavy. Telemostom sa na podujatie pripojil Daniel Černý, riaditeľ Slovenského historického ústavu v Ríme, ktorý informoval o kňazskej misii Františka Fugu a o jeho neúnavnej práci medzi gréckokatolíkmami. Beáta Katrebová Blehová z Ústavu pamäti národa zmapovala pôsobenie Fugu v orgánoch Svetového kongresu Slovákov. Zuzana Pavelcová pripravila biografický príspevok zameraný najmä na jeho edičnú tvorbu. Príspevok Jozefa Rydla priniesol jeho osobné spomienky na vzájomné priame či nepriame kontakty s Mons. Fugom v pracovnej i osobnej sfére. V závere seminára vystúpili ďalší synovci Fugu – Dušan a Ján, i ďalší hostia, ktorí k téme doplnili mnohé zaujímavosti. Matica slovenská vydá zo seminára publikáciu. Vedeckým seminárom MS odštartovala sériu spomienkových podujatí v roku storočnice Fugovho narodenia. Na youtubovom kanáli TV Matica je už voľne dostupný videofilm. V deň jeho narodenia (9. júna 2023) Obec Vinné spoločne s Maticou slovenskou pripravili bohatý program venovaný jeho spomienke. V auguste, počas matičných národných slávností Matica slovenská odhalí jeho bustu v Aleji národných dejateľov pred sídelnou budovou v Martine. (Podľa textu – Zuzany Pavelcovej)

1.2 Ciele súťaže

- iniciovať tvorbu duchovnej poézie, prózy a drámy na Slovensku;
- prispieť k poznaniu života a diela sv. Gorazda, prvého po mene známeho vzdelanca – polyhistora a svätca slovenského pôvodu;
- prispieť k poznaniu života a diela sv. Konštantína - Cyrila a Metoda;
- vytvoriť platformu na odborné usmerňovanie takejto tvorby a tvorivý dialóg autorov, ktorí sa venujú nábožensky orientovanej literárnej spisbe.

1.3 Riadenie súťaže

Iniciátor súťaže:

PaedDr. Miroslav Holečko, predseda Cyrilometodskej spoločnosti, Bratislava, manažér kultúry pre kresťanské tradície Národné osvetové centrum, Bratislava (1996), predseda Prezídia Matice slovenskej, Martin

Vyhlasovatelia súťaže:

Divadlo J. Záborského – útvar osvetovej činnosti, Prešov
Gréckokatolícke arcibiskupstvo, Prešov
Spoločnosť svätého Gorazda, Bratislava

Spoluorganizátori súťaže:

Matica slovenská, Martin
Cyrilometodská spoločnosť, Bratislava
Spolok slovenských spisovateľov, Bratislava
Gorazdus, n. o., Prešov
Knižnica P. O. Hviezdoslava, Prešov
Oblasťná rada Matice slovenskej, Prešov
Rada Konferencie biskupov Slovenska pre vedu, vzdelanie a kultúru, Bratislava
Spolok svätého Cyrila a Metoda, Michalovce
Spolok svätého Vojtecha, Trnava
Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Bratislava

Článok 2 ŠTRUKTÚRA SÚŤAŽE

2.1 Kolá súťaže

Gorazdov literárny Prešov je celoštátna súťaž v tvorbe duchovnej poézie, prózy a drámy s medzinárodnou účasťou. Je jednokolová, **vyhlasuje sa každý rok.**

2.2 Súťažné kategórie. Autori budú rozdelení do dvoch vekových kategórií:

2.2.1 žiaci ZŠ,

2.2.2 mládež (študenti SŠ) a dospelí autori.

2.3 Podmienky súťaže.

Na súťaži sa môže zúčastniť každý občan Slovenskej republiky aj Slovak žijúci v zahraničí, tvoriaci v slovenskom jazyku, ktorému doteraz nebola knižne vydaná publikácia.

2.3.1 Súťaží sa v troch literárnych druhoch: **duchovná poézia, próza a dráma (divadelná hra).**

2.3.2 Zúčastnení autori môžu poslať do súťaže svoje práce napísané v slovenskom jazyku, najviac však

2.3.2.1 päť poetických útvarov (v rozsahu do 10 strán),

2.3.2.2 tri prozaické útvary (v rozsahu do 25 normalizovaných strán, t. j. 30 riadkov x 60 úderov v riadku) a

2.3.2.3 jednu divadelnú hru (bez obmedzenia počtu strán).

2.3.2.4 tri útvary beletristického žánru publicistického štýlu

/reportáž, fejtón, stĺpček/ v rozsahu max. do 25 normalizovaných strán, t. j. 30 riadkov x 60 úderov v riadku) a publicistické žánre

- 2.3.4** Do súťaže sa neprijímajú rukou písané práce.
- 2.3.5** Prihlásené práce nesmú byť až do vyhlásenia výsledkov tejto súťaže nikde publikované ani prihlásené do inej súťaže.
- 2.3.6** Autori sú povinní poslať práce
- 2.3.6.1** v tlačenej podobe v 4 kópiách s uvedením svojho mena a priezviska, prípadne pseudonymu, dátumu a miesta narodenia, typu školy (ZŠ, SŠ), povolania a adresy;
- 2.3.6.2** v elektronickej podobe (e-mail, CD).
- 2.3.7 Literárne práce zasielajte na adresu:**
PhDr. Dagmar Rusnáková,
metodička
Divadlo J. Záborského – útvar osvetovej činnosti (ďalej len „DJZ“)
Námestie legionárov 6
081 61 Prešov
Tel.: 051/772 47 49, tel. a fax: 051/772 47 49
E-mail: rusnakova.osveta@djz.sk
Každá obálka so súťažnými prácami musí byť
označená: Gorazdov literárny Prešov 2023

Článok 3

ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE SÚŤAŽE

3.1 Organizačný garant súťaže je Divadlo J. Záborského Prešov - útvar osvetovej činnosti

3.1.1 Vyhlásenie a priebeh súťaže

Propozície súťaže budú zverejnené prostredníctvom regionálnych osvetových stredísk, v periodikách organizátorov GLP, v dennej a v odbornej tlači, na webových sídlach Divadla Jonáša Záborského Prešov (www.djzosvetapresov.weebly.com), Matice slovenskej (www.matica.sk) na webových sídlach jeho členských organizácií a v ďalších médiách.

Článok 4

ODBORNÉ ZABEZPEČENIE SÚŤAŽE

4.1 Divadlo J. Záborského Prešov - útvar osvetovej činnosti a Spoločnosť svätého Gorazda Bratislava.

4.1.1 Spôsob hodnotenia a ocenenia v súťaži

4.1.1.1 Súťažné práce posudzuje odborná porota, zložená z literárnych vedcov, vysokoškolských pedagógov, ktorí sú literárne činnými umelcami. Odborná porota navrhne vyhlasovateľom súťaže udeliť ocenenia – diplomy, čestné uznanie a vecné ceny – autorom víťazných prác v každej kategórii každého literárneho druhu.

4.1.1.2 Základným kritériom hodnotenia prác je ich originalita a umelecká kvalita. Pri výbere oceňovaných prác sa hodnotí najmä autorov prístup k téme, jej spracovanie po obsahovej i formálnej stránke, výber jazykových prostriedkov a pod.

4.1.1.3 V prípade, že súťažné práce nedosiahnu požadovanú úroveň, môže odborná porota vyhlasovateľom navrhnúť niektorú z cien neudeliť.

Článok 5

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

5.1 Sprievodné podujatie

Vyhlasenie výsledkov súťaže v Prešove bude spojené s umeleckým programom a tvorivou dielňou na tému **Duchovná poézia, próza a dráma na Slovensku**.

Stretnutie autorov s predstaviteľmi grécko-katolíckej cirkvi

5.2 Úhrada nákladov

Vyhlasovatelia súťaže uhradia zúčastneným autorom časť výdavkov spojených s účasťou na vyhodnotení súťaže v Prešove.

Článok 6

TERMÍNY A KONTAKT

6.1 Súťaž je jednokolová. Vyhlasuje sa **20. júna 2023**. Jej **uzávierka je 15. októbra 2023**. Vyhodnotenie súťaže za účasti ocenených autorov, odbornej poroty a organizátorov sa uskutoční **25. 11. 2023**

6.2. Výsledky XXVII. ročníka Gorazdovho literárneho Prešova budú vyhlásené na vyhodnotení súťaže v Prešove **25. 11. 2023** a v médiách, ktoré zverejnia propozície tejto súťaže.

6.3 Osobné údaje budú spracované v súlade s Nariadením Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len Nariadenie GDPR), resp. § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 18/2018 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

6.4. Kontakty a ďalšie informácie o jubilejnom XXVII. Gorazdovom literárnom Prešove :

Divadlo Jonáša Záborského, Prešov
Bratislava – útvar osvetovej činnosti

Mgr. Ján H a n z o

riaditeľ divadla

Prešov

PhDr. Dagmar R u s n á k o v á

metodička útvaru osvetovej činnosti

Tel. číslo: 051/7734187

Bratislava E-mail: rusnakova.osveta@djz.sk

051/7734187

Námestie legionárov 6

081 61 Prešov

Spoločnosť svätého Gorazda,

PaedDr. Miroslav H o l e č k o

predseda

autor projektu Gorazdov literárny

Mobil: 0918 817 131

E-mail: mirko.holecko@gmail.com

Osuského 3/A

851 03

Článok 7

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

7.1 Prihlásením do súťaže udeľuje autor DJZ bezodplatne nevýhradnú licenciu podľa § 40 a násl. zákona č.618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov na všetky druhy použitia literárneho diela, a to bez časového, vecného a teritoriálneho obmedzenia.

7.2 Texty súťažných prác sa autorom nevracajú. Zaslaním prác do súťaže dáva autor súhlas na ich publikovanie na webových sídlach organizátorov GLP, ako aj v zborníku Gorazdov literárny Prešov, vydávaný DJZ.

Poslaním podujatia – súťaže GLP bude realizáciou odborných, umeleckých a iných podujatí, televíznych a rozhlasových programov, edičných, publikačných a ďalších aktivít prispieť k priblíženiu fenoménu kresťanskej kultúry odbornej i širokej laickej verejnosti, poukázať na význam a miesto kresťanskej kultúry, kresťanského umenia, vedy, vzdelávania a výchovy v hodnotovom systéme súčasného človeka. Dôležitým cieľom projektu bude približovanie významných udalostí našej histórie, života a diela významných osobností a hlavne sprítomňovanie myšlienkového presahu uvedených udalostí a tvorby do našej kultúrnej a kresťanskej prítomnosti. Veľmi dôležitým zámerom GLP 2023 bude prehlbovanie spolupráce kultúrnych inštitúcií s cirkevnými, občianskymi a záujmovými subjektmi. Zároveň bude mať ambíciu podporiť spoluprácu jednotlivých cirkví a náboženských spoločností, šíriť konfesionálnu toleranciu a ekumenizmus. V neposlednom rade cieľom GLP 2023 bude plnenie dôležitej úlohy pri tvorbe, ochrane, zachovávaní, no najmä znovuvytváraní kresťanského nehmotného kultúrneho dedičstva a tým aj posilňovanie kultúrnej rozmanitosti a ľudskej tvorivosti.